

Heus ací el despatx. Ja sóc a dins. En un moment gorra, bastó i gavany jauen sobre una cadira. Encaixades, salutacions. —Si us sembla bé hi farem un cigarret —dic jo—. Naturalment, tothom troba que és una idea genial. No us impacienteu; us els presentaré de seguida: El meu estimat oncle Carles Coll —és un meu oncle, sabeu? —radiant, bonatxàs, cara rodó i un perfecte "gentlemen". L'amic Sr. Margineda i Duran, home de fonda cultura, obert a totes les inquietuds de l'esperit, afable i simpatiquíssim, signa unes factures. Fem, distretament una serenata de xerroles. Sempre que vaig a Vilajuïga no puc estar-me de visitar, comentar i admirar l'esplèndid museu de mineralogia que posseeix el Sr. Margineda. Es un tresor empordanès completíssim, perfectament ordenat. La discussió s'escorra polidament... Un poc enllà, silenciós i caute, hi ha un jove massís, tombada la testa damunt la taula, escrivint. —No us coneixeu?— Jo arronço les espatlles. —Es el compositor Bonaterra. —I immediatament el sotmeto a un interrogatori sistemàtic.

Xiula el tren i la fera monstruosa, panteixant, s'allunya...

— — —

Jaume Bonaterra és jove. A tot estirar no passa d'una trentena d'anys. Home corpulent i ferreny. El vestit de vellut i les espadnyes debaten la seva bonhomia innata, la simplicitat estoica de la seva vida. L'home amagat i modest, escàpol a la fatxendaria i a la disbauxa. Una mena de caçador furtiu...

Fesomia ascètica, pell groga, cabells rinxolats, les espatlles plenes, els pòmuls agressivament cantelluts. Les dents, testes i grosses, bombades es retallen a freq dels llavis molsuts; unes dentasses magnífiques que produirien el traç sensacional de la caricatura. Unes dents estil Sánchez Guerra; fèrriament testes, palets de riera, sense taca de niell. Jo crec que unes dents amb niell, vénen a ésser com una mena de llençol net de bugada amb unes deixies negres que hi broden aquests animalets arxi-micro-fantàstics que s'anomenen puces.

Bonaterra és l'home de casa. Va obrir els ulls a Vilajuïga. Vilajuïga és tota la seva història. Si no hagués fet el servei militar potser no s'hauria arribat a moure mai de Vilajuïga. Ell és igual que un arbre: allà on neix s'hi queda. Hi ha posat unes arrels fondes, com aquest mateix arbre que s'amistança per sempre més amb la terra i s'hi arrapa gelós, furient, sadoll de tastar els grumolls de la terragada calenta i beure en les venes i artèries de les campasses brunes, el nèctar que recullen i filtren de les gotes cristal·lines i botides del rou matinal.